

Alles op zijn tijd,

Inleiding

Groei en ontwikkeling is een complex proces in de tijd waarin iemand verandert maar ook hetzelfde blijft.

De relatie met anderen is centraal in dit proces, of liever gezegd onontbeerlijk.

Dit alles vereist een omgeving die relatief stabiel is en de continuïteit van de omstandigheden zoveel mogelijk gewaarborgd is.

Er vindt steeds transformatie en integratie plaats, waarbij de mogelijkheden die zich voordoen en de omstandigheden elkaar beïnvloeden.

Als de zorg van de moeder goed genoeg is, bouwt het kind een innerlijk gevoel van continuïteit op.

Haar voornaamste taak is op het meest primitieve niveau het verminderen van onprettige prikkeling vanuit binnen (krampjes, honger) of buitenwereld (lawaai, kou) tot een zo laag mogelijk niveau.

Wanneer ouders gevoelig zijn voor de signalen van hun baby's, reageren zij daarop.

Deze signalen zorgen er dus voor dat de invloed van de omgeving wordt gemoduleerd, zodat de onrijpe hersenen niet worden overprikkeld.

Als dat niet gebeurt kan het kind alleen maar reageren op de verstoringen van buitenaf.

Het raakt dan zijn eigen impulsen, en orientatie kwijt en daarmee op den duur ook zichzelf. Dat gebeurt omdat hijna elke inbreuk tot zichzelf moet komen, en dat lukt niet als er voortdurend iets gebeurt.

Ontwikkeling van het zelf in het kort:

De baby is voorgeprogrammeerd om de wereld waarin hij terecht komt, in zich op te nemen.

Vooraf andere mensen en in het bijzonder zijn moeder.

Dat doet hij voornamelijk met zijn ogen.

Hij wordt geboren met een ontluikend besef van een zelf en een soort idee van de ander.

Onze eerste maanden zijn dus gewijd aan het leren kennen van onze moeder. Het is bekend dat een baby al vlak na de geboorte op een sensorische manier zijn moeder kan onderscheiden van anderen.

Alles aan haar, haar geur, stem en manier van vasthouden krijgt al een imprint.

We ervaren langzaam maar zeker haar vermogen om zich op ons af te stemmen, ons lichamelijk ongemak en onze spanning te verzachten, waardoor haar aanwezigheid gelijk wordt aan veiligheid.

En moeders reageren op de blik van hun baby door terug te kijken. Uit onderzoek is gebleken dat door deze uitwisseling de moeder op bijna directe wijze de rechter orbito-frontale kwab van haar baby boetseert.

Het eerste deel van zijn leven ervaart de baby zijn moeders functioneren als een deel van zichzelf. Hij kent alles wat er gebeurt aan zichzelf toe. Wij blijven leven met een deel van ons ego dat we niet hebben kunnen waarnemen en dat ongekend blijft.

De enige manier waarop iets over die periode bij onszelf onthuld kan worden, is door de omgang met een baby.

De verzorging door onze moeder ligt opgeslagen in ons lichaam en in onze emoties. Niet in ons denken. De eerste periode kan de baby alleen maar kan ervaren. De baby heeft geen concept van wie zijn moeder is. Wel de ervaring van een moeder hebben.

De zelfregulerende ander voelt als zuurstof die onopgemerkt wordt.

De verandering in zelfervaring behoort altijd tot het zelf.

Als de regulering onopgemerkt is, behoort het gevoel van zelfverandering tot het zelf.

De verandering van de gevoelstoestand wordt dus gezamenlijk gecreëerd, maar lijken te horen bij het zelf

De gevoelstoestand opgewekt in bijvoorbeeld spelletjes, behoort tot het zelf, het is een constante. Door variatie kan kind trianguleren en zien welke constante behoort bij wie.

In feite dragen we die beginperiode met ons mee in de manier waarop we met anderen omgaan, welke afstand we houden tot de ander, hoe we de ander aan kijken.

Door bij jezelf te observeren hoe je met een baby om gaat, of zoals bij de cursus babyobservatie, hoe je zelf met hem om zou gaan, kom je iets te weten over hoe er vermoedelijk met jou is omgegaan.

Juist in deze fase hebben we te maken met processen die gedurende ons hele leven van invloed blijven en die processen vinden vooral plaats met en in nabijheid van de moeder.

Deze vorm van relatie blijft bestaan op de achtergrond als de kern van een primaire manier van verstandhouding: de gewaarwording van het “er zijn” en “zijn met”, die alle menselijke ervaring begeleidt.

We kunnen alleen maar bij benadering in het contact ervaren hoe deze pre-object fase verlopen is

Onder invloed van hormonen komt kennis vanuit haar eigen babytijd via een noodzakelijke regressie van haar gevoel, als het ware tot de moeder. Daarmee geeft ze vanaf de geboorte van de baby haar kennis en gevoel door.

Een beroemd voorbeeld is een vrouw die met een zeer ernstige gehemeldespleet werd geboren, waardoor ze niet normaal gevoed kon worden.

Via een sonde werd ze liggend op de knieën van haar moeder gevoed. Haar ontwikkeling is destijds gevolgd. Toen ze zelf kinderen kreeg, legde ze hen als vanzelfsprekend op dezelfde manier neer bij het voeden, terwijl ze zonder de handicap geboren werden.

Dit is een duidelijk voorbeeld, maar zo zijn er talloze ongemerkte handelingen en benaderingen die de moeder instinctief kent, vanuit haar eigen babytijd.

Doordat de verzorging vaak dezelfde handelingen worden uitgevoerd, maar toch steeds net weer iets anders worden, wordt de eerste stap in het separatie proces gezet. De baby heeft verwachtingen ontwikkeld op basis van zijn ervaringen en daar kan niet steeds aan beantwoord worden. Daardoor merkt hij langzamerhand dat

Pas rond de 8 maanden kan een baby de moeder als een ander gaan ervaren. Hij laat merken wanneer hij op de arm van zijn moeder zit, en kijkt wat er in haar omgaat door samen te kijken en te wijzen naar wat ze beiden in de kamer zien.

De sensatie van het zitten op de arm, de goede gemeenschappelijke stemming, het trappelen van de beentjes of het grijpen met de handjes, de geur en stem van de moeder dragen bij tot de ontwikkeling van het zelf.

Tijd en continuïteit zijn dus al vanaf het begin belangrijke factoren in de ontwikkeling.

Een van de eerste vragen over een baby bijvoorbeeld is of hij op tijd geboren is en hoe de bevalling verlopen is.

De tijd speelt op weinig momenten zo'n beslissende rol als tijdens de bevalling.

Als er complicaties zijn kan dat voor de rest van het leven een blijvende invloed hebben.

Tijd is ook voorafgaand aan de bevalling een belangrijk onderwerp.

Hoe lang ben je overtijd?

Wanneer was de conceptie ongeveer, de laatste menstruatie, de uitgerekende datum.

Al snel na de conceptie, of als er mogelijk een conceptie is, verandert de innerlijke oriëntatie bij de vrouw en raakt ze gericht op de veranderingen die in haar plaats vinden.

De aanstaande moeder gaat zich identificeren met de baby die in haar groeit.

Dat is een belangrijke verandering die haar moet voorbereiden op de tijd na de geboorte en wat de baby nodig heeft. Rond de vijfde maand

kan dat leiden tot een behoorlijke instabiliteit, waardoor zelfs een crisis kan ontstaan die maakt dat er extra psychische zorg geregeld moet worden. Dat gebeurt tegenwoordig op de zg. POP poli's.

Bion

Na de geboorte is degene die de voornaamste zorg biedt, de moeder, zij zorgt ervoor dat de baby alles krijgt wat hij nodig heeft door middel van haar emotionele aandacht.

Ze is richt zich helemaal op haar preverbale kind dat zich nog niet in woorden uit kan drukken.

Ze neemt zijn wezen tot zich: humeur, zijn unieke zelf, zijn ongenoegen.

Dat doet ze op 2 manieren:

Door middel van vertaling: de moeder ontvangt de beta (ongevormde) elementen van het kind dat nog niet kan denken, maar alleen wat kan doen. Bion noemt dat ondenkbare gedachten.

De baby zelf is voornamelijk hulpeloos, en is alleen in staat de signalen van zijn ongenoegen naar zijn moeder te zenden.

Het gaat over koude, honger etc. Hij kan alleen maar niet ontcijferde signalen te sturen.

De moeder vertaalt het in zichzelf in woorden en de moeder geeft innerlijk woorden aan het ongenoegen van de baby.

Het worden denkbare gedachten.

Ze kan er natuurlijk ook naast zitten en ze vergroot daarmee het ongenoegen van de baby, of ze kan het helemaal niet vertalen.

Het is een actief proces van de moeder.

De goede woorden vinden is een complex, subtiele en toegewijde actie, die om creativiteit vraagt.

En zo kan de moeder die toenemend vertrouwen in zichzelf krijgt, een weldadige omgeving voor de baby scheppen

De tweede functie is reverie, vooruit dagdromen.

Dat alles wat nu moeilijk is, goed zal komen. Ook dit is een actieve manier om niet in te storten en de weg kwijt te raken. Het is een daad van vertrouwen en geloof.

Het kind geeft van zijn kant de moeder de gelegenheid dit voor hem te betekenen door te reageren en door signalen te geven over wat hij van haar verwacht en verlangt, bijvoorbeeld door naar de borst te grijpen of smakkende geluidjes te maken als hij wil drinken.

Broucek sprak over de behoefte van de baby effect te hebben. Als dat gebeurt legt dit mede de basis voor zijn zelfgevoel.

Baby's willen de zuigreflex omzetten naar actief zuigen.

De reflex om met de ogen te volgen veranderen in actief gaan kijken.

Vanaf het begin is de baby bezig met zelf willen doen.

Dit zijn de eerste uitingen van intentie en van de wil.

Het staat niet op zichzelf. Er is een samenhang tussen eigen spontaan gedrag en en wat daar op volgt vanuit de omgeving.

De baby wil iets in gang zetten.

Als er geen reactie komt zie je bij heel jonge babies een verschijnsel dat possum liggen wordt genoemd. Bewegingsloos, starend en alsof ze slapen. Er is een totale afzondering van de wereld om hem heen.

Hieruit blijkt hoe fundamenteel belangrijk de relatie met een verzorger is.

Rene Spitz heeft in zijn beroemde artikel On hospitalism beschreven hoe grote aantallen kinderen in kindertehuizen stierven, ondanks lichamelijk hygiënisch zorg. Ze bleven klein en waren niet aantrekkelijk voor de verzorgers.

In tegenstelling daartoe was er geen verhoogde sterfte onder de jonge kinderen die onder slechte hygiënische omstandigheden bij hun moeder in de gevangenis opgroeiden.

Zijn conclusie was dat baby's en peuters doodgaan door het gebrek aan persoonlijk contact: als er niet tegen hen gesproken wordt en niet met hen gespeeld. Hij beschreef later meer gedetailleerd hoe het proces er uit ziet als een kind tussen de 5 en 18 maanden twee maanden of langer geen moederlijke zorg meer krijgt.

Het kind kwijnt weg en als moeder niet terugkeert, gaat het tenslotte dood. Het kind maakt eerst een fase van protest door en keert zich tenslotte steeds meer in zichzelf. Hij noemde dit beeld een anaclitische depressie.

Dat baby's niet overleven als er niet tegen hen gesproken wordt, is al beschreven door geschiedschrijver van Frederick II in de 12 de eeuw. Deze romeinse keizer wilde weten welke taal kinderen spontaan zouden gaan praten als er niet tegen hen werd gesproken, ze werden wel goedverzorgd. Hebreeuws, Grieks of hun moedertaal. Geen van de kinderen die bij dit project betrokken waren, heeft het overleefd

Cursus Baby Observatie

Esther Bick kwam op het idee om systematisch baby's te observeren toen ze gefrustreerd raakte tijdens een kinderbehandeling. Zij kreeg met woorden geen toegang tot het jongetje van 3.

Zij dacht dat als je kinderen als baby in hun natuurlijke omgeving zou kunnen observeren, je meer zou kunnen begrijpen van wat ze laten zien met hun gedrag.

Baby's beschikken over een beperkt aantal uitingsmogelijkheden; ze kunnen bewegen met armen en benen, met hun hoofd en ogen, huilen en drinken, maakt dat de toeschouwer bij zichzelf te rade moet gaan, wat dat gedrag zou kunnen betekenen.

Dat gebeurt bij moeders vrijwel ongemerkt. Dit heet projectieve identificatie.

Esther Bick heeft deze gedachte voor de observatie in de opleiding uitgewerkt en bij vele instituten over de hele wereld wordt haar idee nog min of meer op dezelfde manier toegepast.

Bij de Npav gaat het als volgt:

De kandidaten wordt in hun eerste jaar gevraagd een normale baby, liefst zo jong mogelijk, in een gewoon gezin te zoeken om gedurende een bepaalde periode 1x per week een uur te observeren.

Het zoeken naar een gezin met een baby is een eerste uitdaging voor de kandidaat. .

Het idee je te moeten opdringen aan een familie, wekt veel weerzin.

Hoe kom je aan een gezin, hoe vraag je zoiets. Sommige gaan naar een

vroedvrouwen praktijk en hangen een briefje op. Anderen vragen in hun omgeving of iemand een zwangere kent. Bijvoorbeeld aan iemand die net zelf een baby krijgt. Het is belangrijk te kijken naar de weerstand, soms echt weerzin, van de kandidaat om deze stap te gaan zetten.

Dat de kandidaat de baby mag observeren is een gunst die zij vraagt ten behoeve van de eigen opleiding. Dat moet ook duidelijk verteld worden.

Het is de bedoeling dat het gezin tijdens dit uur zo veel mogelijk zijn eigen gang gaat, gewoon doorgaat alsof de kandidaat er niet zou zijn. Dat wil niet zeggen dat er geen interactie is, maar het is niet de bedoeling dat de kandidaat een eigen rol krijgt, zoals bijv. een buurvrouw, een oma of een hulp etc.

De kandidaat geeft geen raad, geruststelling en grijpt niet in, kortom komt niet als een deskundige. Zij neemt geen initiatieven en is niet intrusief.

Haar houding is vriendelijk, geïnteresseerd en empathisch.

Ze concentreert zich op de baby en op de interactie tussen ouders en de baby.

Aantekeningen worden pas achteraf gemaakt en deze worden in de opleidingsgroep besproken. Daar volgt ze ook de ontwikkeling van de andere baby's.

Het doel van het observeren is dat de kandidaten hun observatievermogen vergroten.

Bij uitstek bij een baby observeer je gedrag waarvan hij de betekenis niet duidelijk kan maken door woorden. Daardoor leert de kandidaat onzekerheid en het "niet weten" te verdragen.

De kandidaat wordt gedwongen bij zichzelf waar te nemen wat voor reactie ze voelt op bijv. een baby die huilt omdat hij zijn speen kwijt is. Via het onderzoeken van het eigen gevoel, is er een andere toegang mogelijk tot het gevoel van kind.

Ook is het mogelijk dat ze in contact komt met eigen heftige emoties die zo'n observatie op kan roepen.

Of kunnen eigen ervaringen uit de babytijd opgeroepen worden, waar ze normaliter niet mee in contact staat.

Het is dan ook de bedoeling dat door het niet kunnen ingrijpen, de volle omvang van het gevoel zich aan de kandidaat opdringt en deze gedwongen wordt te verdragen wat hij waarneemt.

Het incident kan dan niet met gevoel en al wegemaakt worden door er een andere wending aan te geven. Als traumatische ervaringen opgeroepen worden, kunnen deze besproken worden in het seminar en vervolgens verwerkt worden in een eigen analyse.

Een tweede doel is kennisnemen van de vroege ontwikkeling.

Hoe iedere baby-moeder combinatie uniek is. In een gezin is er eerst een moeder die een eerste baby krijgt, daarna is er een moeder die ervaring heeft met een eerste kind, waardoor ze een andere moeder wordt voor het tweede.

Het is de bedoeling een niet veroordelend, empathisch begrip te verwerven. Niet te denken dat je moet beslissen tot welke actie je moet overgaan, en dat helpt om een professionele positie van neutraliteit te verwerven.

Het is bijzonder te zien hoe een baby zich het ene moment in een toestand van onlust voor de voeding bevindt en een volgend moment opgaat in de voeding.

Zo is er een toestand voor, tijdens en na een slaapje.

Het is bijzonder om te zien hoe het toe gaat tussen moeder en baby, niet alleen het plezier in de interactie, maar ook het getob en gedoe. Bijvoorbeeld de zorg van een moeder, maar ook de opluchting, als ze weer gaat werken en haar kind naar een kinderdagverblijf moet brengen. Te zien hoe een baby anders reageert op de vader, of oma die oppast. De reactie op een inenting of een infectie of als de

borstvoeding niet goed meer loopt. De reactie op vast voedsel, hoe bieden ouders dit aan, een veranderend patroon van slapen.

Patronen in de motorische ontwikkeling worden zichtbaar, hij kan meer gericht gaan pakken naar een knuffel of een ander speeltje, op schoot bijv. het haar of de ketting van de moeder tijdens de borstvoeding, en te zien is hoe hij zich tijdens het voeden van de moeder weg draait en even de omgeving bekijkt.

Hij gaat rollen, er komt een aanzet tot kruipen. Dat verandert ook zijn beleving. Hij is niet langer die passieve baby.

Pakt zelf boekjes die hij wil lezen.

Ontwikkeling wordt zichtbaar niet alleen door gedrag, maar ook het veranderde gevoel van besef van het zelf.

De veranderingen die komen vanuit de baby worden versterkt doordat de reactie van de ouders ook anders wordt.

Voorbeeld is het eerste lachje, met 9 maanden het besef bij de baby dat zijzelf en de ander een eigen leven hebben. Dat wordt zichtbaar doordat ze iets aanwijzen.

Ieder van het duo moeder en kind beïnvloedt het gedrag van de ander, vaak in een fractie van een seconde, niet noodzakelijk op een gelijke of symmetrische manier.

Weer een ander doel van de cursus is om kandidaten te laten zien hoe de start van het leven voor mensen er totaal verschillend uit kan zien en hoe snel de directe omgeving van invloed is op de ontwikkeling.

Wat komt van de kant van de moeder, wat van de baby, het effect op elkaar. Wat is haar eigen aandeel. De kandidaat probeert met behulp van de andere leden van het seminaar het gedrag van het kind in zijn omstandigheden te duiden.

Vaak melden ze dat ze bij patiënten opeens zich kunnen voorstellen hoe deze als baby was.

Beatrice Beebe heeft onderzoek naar de moeder-kind interactie gedaan door de beeldopnames, fragment voor fragment te bekijken.

De rol van de baby blijkt niet zo passief als je zou denken. Hij neemt actief deel in de interactie.

De baby is dus een deelnemer met een opmerkelijke mogelijkheid tot het aangaan of het uit de weggaan van contact. Er is tegelijkertijd een interne alsook een interactieve regulering gaande.

Ieder registreert wat de ander doet en coördineert dit met de nader en reguleert zijn eigen innerlijke toestand. Alle interacties zijn een gelijktijdig resultaat van een proces dat plaats vindt in het zelf en in de ander.

In dit proces kijken beiden wat de invloed van de ander is, daaruit worden verwachtingen gecreëerd.

Wat vertellen de kandidaten?

De kandidaten vertellen hoe ze contact hebben gekregen met de ouders bij wie ze de observatie mogen gaan doen. Vervolgens over hun gevoel tijdens het gesprek.

Ze beschrijven hoe ze naar het huis van de baby gaan en meestal bellen ze niet aan, maar sturen ze een berichtje dat ze er zijn om de baby niet wakker te maken als hij slaapt. Ze beschrijven waar ze gaan zitten en hoe hun aandacht voor de baby verloopt, soms zijn ze afgeleid door andere kinderen of doordat ouders met hen willen praten. Tegenwoordig zijn vaders veel vaker aanwezig in huis.

Ze zien hoe de baby van een passief rondgedragen kind, zich ontwikkelt tot een baby met een gevoel voor wat het wil. Juist dan roept het onvermogen om zelf te bewegen het medeleven van de kandidaten op. Hoe vast je zit in de kinderstoel en vervolgens opgetild wordt om van de ene plek naar de andere gebracht te worden. De ontlading van zijn emoties wordt zichtbaar door middel van zijn motoriek.

Zo kan je aan het trappelen van de beentjes zien wie er aan komt. Hij trappelt harder als hij zijn vader hoort in anticipatie op de opwindende die zijn vader meebrengt.

Er is een verhoogde sensitiviteit ontstaan voor het gevoel van de baby.

Dat is ook merkbaar als ze denken dat er een potentieel gevaarlijke situatie in huis is, die door ouders als veilig genoeg wordt gezien. Soms gaan ze mee boodschappen doen, soms wordt opgemerkt dat de baby niet geboerd heeft, soms zijn er grote problemen met slapen. Soms is het lastig om de baby te zien, omdat de baby voornamelijk in een draagdoek ligt. Het kan pijnlijk zijn voor de moeder als de baby zijn voeding weigert.

Een zieke baby kan herinneren aan een eigen opname in het ziekenhuis of dat van een ander kind in het gezin.

Een druk oudste kind dat alle aandacht wil, kan doen denken aan de eigen positie met een drukke broer of zich boven zich.

De bevalling is niet zo'n abrupte overgang als wel gedacht werd.

Allesandra Piontelli maakte kennis met baby observatie en ging naar London waar ze supervisie kreeg over een kinderbehandeling van Esther Bick.

Dat zij ook nieuwsgierig was naar tweelingen heeft te maken met een onderzoek dat ze had gedaan bij een 3-jarige jongen.

Hij vertoonde zeer onrustig gedrag, was voortdurend naar iets op zoek in haar kamer. Zijn ouders vertelden dat elke stap in zijn ontwikkeling met angst gepaard was gegaan, het leek alsof hij iets achterliet. Toen Piontelli opmerkte dat hij alles wat hij oppakte tot leven leek te schudden, barstten de ouders in huilen uit. Het bleek dat 2 weken voor de bevalling het tweelingbroertje gestorven was. Dit kind had de laatste 2 weken in de baarmoeder gezeten met zijn overleden en niet meer reagerende broertje. Nu was hij nog steeds op zoek naar hem.

Piontelli besloot mee te gaan kijken met gynaecologen naar de echoscopie van zwangere vrouwen. Ze volgde deze kinderen na de geboorte tot hun vierde jaar volgens de methode van Esther Bick. De frequentie werd lager in de loop van de tijd.

Iedere foetus had bepaalde karakteristieken, ze vertoonden een bepaalde motoriek en hadden een voorkeurshouding. Het viel haar op hoe het onderzoek begeleid werd door opmerkingen van de

gynaecologen: hij is een nerveus type, dit wordt een danser, deze is erg kalm, zij is een reflectief type of ze heeft een goed karakter. Hij gebruikt de placenta als kussen.

Gedrag dat gezien werd op de echo's zag ze terug ook na de geboorte.

Zij zag dat het kind dat de placenta als kussen gebruikte hetzelfde gedrag ook na de geboorte vertoonde. Hij sliep de eerste tijd na de geboorte veel en leek niet gestoord te willen worden. Zijn moeder zei dat hij haar borst nu als kussen gebruikte. Het meisje dat steeds likte aan de navelstreng likte ook na de geboorte haar moeder.

De tweelingzwangerschappen die ze beschrijft, geven nieuwe informatie. Bij een tweeling werd gezien hoe de een de ander behoorlijk kon trappen. Een andere tweeling zoekt elkaars gezicht, ze strelen elkaar en lijken elkaar zelfs te kussen.

Als Piontelli hen observeert als 1-jarigen doen ze hetzelfde in hun favoriete spel: ze draaien zich in een gordijn en raken elkaars gezicht aan door het gordijn heen net als in de baarmoeder.

De couveuse

Hoe moeilijk het bestaan is voor een baby in een couveuse wordt duidelijk als je je realiseert wat ze missen aan contact. Door het onderzoek en de observaties van baby's is er gelukkig veel verbeterd. Het leven in de couveuses is aanzienlijk verbeterd.

Nu wordt er rekening gehouden met het ritme van het kind, het wordt voornamelijk onderzocht als het wakker is. Lagen ze eerst in vol tl licht, nu worden ze afgeschermd door een doek over de couveuse. Er is een afzet stukje bij de voetjes, en een soort slendang in de rug,, waardoor de baarmoeder nagebootst wordt.

Een lapje met moedermelk zorgt voor het gevoel van veiligheid en tegenwoordig is het mogelijk de hartslag van moeder op te nemen en te laten horen.

In 1978 begonnen artsen in Colombia met het zogenaamde kangarooen.

Dat was uit nood geboren omdat er niet genoeg capaciteit was om alle baby's in de couveuse onder te brengen. Nu blijkt na jarenlang onderzoek dat als een prematuur kind minstens 8 uur per dag op de blote huid van de ouder ligt, het vele voordelen heeft voor de gezondheid en de ontwikkeling.

Freud werd verrast door het spel van zijn kleinzoon van 1 1/2.

Deze gooide een klosje aan een touwtje van zich af onder het uitroepen van ooh, en haalde het weer naar zich toe met Da. Freud interpreteerde dit als de woorden: fort en Dasein

Hij realiseerde zich dat het kind op deze manier het vertrek van zijn moeder die even wegging, te boven wilde komen. Dat hij in zijn fantasie zijn moeder net als dit klosje terug wilde halen

Dit spel is een goed voorbeeld van de manier waarop kinderen duidelijk kunnen maken wat hun dwarszit. Van het uitspelen van hun gevoel wordt gebruik gemaakt in kindtherapieën doordat de therapeut woorden geeft aan wat zij ziet. Voor het kind wordt op deze manier zijn gevoel hanteerbaar gemaakt.

Het onderzoek van Piaget, een zoöloog, in de jaren 30 en ook dat van Darwin toont aan dat heel jonge baby's nog geen vermogen hebben een totaalbeeld te vormen van de ander.

Er is nog geen verschil tussen hen en wat buiten hen is, alles worden ervaren als eigen.

Winnicott introduceerde ook het begrip transitional object. Dat is een knuffel, een speen of een doekje waar de baby aan gehecht is geraakt. In dit voorwerp projecteert de baby het goede wat hij heeft al heeft ondervonden in de relatie met zijn moeder. De aanwezigheid van een transitional object maakt dat hij verdraagt dat moeder niet altijd in de buurt is en hierdoor kan hij de tijd overbruggen voor ze naar hem toekomt.

Het t.o. troost en stelt gerust.

.

Tronick deed onderzoek naar het effect van depressie van moeders op hun kinderen in zijn Still face project.

Er wordt heel gemakkelijk gezegd dat depressie in de genen zit.

U kunt in zijn film zien dat een niet reagerende moeder een enorm effect heeft op de baby.

En hoe belangrijk het is dat het contact hersteld wordt.

Het komt gewoonlijk vele malen per dag voor dat een moeder niet reageert op haar kind.

De ervaring dat het steeds weer goed komt, wordt opgeslagen. Zo leert het kind op den duur zelf zijn evenwicht te herstellen als er even geen aandacht voor hem is.

Dat gebeurt dus niet bij kinderen van depressieve moeders, die door toedoen van hun depressie weinig oog hebben voor hun kind en weinig contact maken.

De neuro-wetenschappelijk onderzoeker Allan Shore gebruikt psychoanalytische kennis als uitgangspunt voor zijn onderzoek.

Uit dat onderzoek is gebleken dat interactie met mensen uit de vroege omgeving een doorgaande invloed heeft gedurende ons hele leven.

Doordat door de evolutie onze hersenen groter geworden zijn, worden wij onrijp geboren. In de baarmoeder zit de baby in een omgeving met relatief weinig prikkels. Ontwikkeling en adaptatie komen pas na de geboorte goed op gang via genen expressie.

Bij de geboorte hebben kinderen ongeveer 85% meer hersencellen dan een volwassene en wegen de hersenen ongeveer 400 gram.

Bij de eerste verjaardag is dat gewicht toegenomen tot 1000 gram. De toename van het hersengewicht is voornamelijk toe te schrijven aan de enorme groei van axonen, dendrieten en synapsen in de cortex.

Er ontwikkelt zich een onmetelijk stelsel van verbindingen vergelijkbaar met het universum.

De delen die het hardste groeien zijn het meest gevoelig voor invloed van buitenaf.

Moeders kunnen daardoor hun baby zo vormen dat ze beter kunnen overleven in hun specifieke omstandigheden en met haar als moeder. Een baby in Europa of Afrika moet aan heel andere dingen wennen dan een Eskimobaby.

Wanneer ouders gevoelig zijn voor de signalen van hun baby's, reageren zij daarop: je bent moe, je hebt vast honger etc. Deze signalen zorgen er dus voor dat de invloed van de omgeving wordt gemoduleerd, zodat de onrijpe hersenen niet worden overprikkeld. Door zijn groei verandert de omgeving voortdurend met de baby mee door de wederzijdse beïnvloeding van baby en ouders.

De ontlading van zijn emoties wordt zichtbaar door middel van zijn motoriek.

Zo kan je aan het trappelen van de beentjes zien wie er aan komt. Hij trappelt harder als hij zijn vader hoort in anticipatie op de opwindings die zijn vader meebrengt.

Onze eerste maanden zijn dus gewijd aan het leren kennen van onze moeder. Het is bekend dat een baby al vlak na de geboorte op een sensorische manier zijn moeder kan onderscheiden van anderen. Alles aan haar, haar geur, stem en manier van vasthouden krijgt al een imprint.

We ervaren langzaam maar zeker haar vermogen om zich op ons af te stemmen, ons lichamelijk ongemak en onze spanning te verzachten, waardoor haar aanwezigheid gelijk wordt aan veiligheid.

En moeders reageren op de blik van hun baby door terug te kijken. Uit onderzoek is gebleken dat door deze uitwisseling de moeder op bijna directe wijze de rechter orbitofrontale kwab van haar baby boetseert. Zenuwcellen vuren tegelijkertijd en vormen neuronale circuits die voorgoed verbonden blijven. Deze circuits verbinden zich weer met andere circuits door middel van de explosieve groei van dendrieten. Als eenmaal een netwerk is aangelegd, zullen alle volgende ervaringen in dezelfde sfeer, teruggrijpen op deze basale netwerken.

De uitdrukking op het gezicht van de moeder als ze naar haar baby kijkt, maakt dat de baby reageert met een gevoel van blijdschap. Als ze

elkaar aankijken is er een verhoogde staat van belangstelling en fixeert de baby direct op het zichtbare deel van moeders centrale zenuwstelsel doordat haar pupillen wijd open staan.

Zo is moeders gezicht een bron van visuele stimulering, die de blauwdruk wordt van de programmering die later het eigen brein stimuleert tot ontwikkeling.

Hoge hoeveelheden endogene opiaten die vrijkomen, geven het gevoel dat sociale interactie prettig is en hebben een directe werking op het beloningssysteem van de subcorticale centra.

Zenuwcellen vuren tegelijkertijd en vormen neuronale circuits die voorgoed verbonden blijven. Deze circuits verbinden zich weer met andere circuits door middel van de explosieve groei van dendrietten. Als eenmaal een netwerk is aangelegd, zullen alle volgende ervaringen in dezelfde sfeer, teruggrijpen op deze basale netwerken.

Een gewoon kiekeboe spelletje is dan ook meer dan een spel door de opwinding en het plezier dat het geeft. Filmpje 1 minuut.

De uitdrukking op het gezicht van de moeder als ze naar haar baby kijkt, maakt dat de baby reageert met een gevoel van blijdschap. Als ze elkaar aankijken is er een verhoogde staat van belangstelling en fixeert de baby direct op het zichtbare deel van moeders centrale zenuwstelsel doordat haar pupillen wijd open staan.

Op deze wijze stimuleren ze elkaar: de dyade is in een symbiotische toestand van positief affect, die een imprint geeft in de rechterhemisfeer en op die manier de rijping van het limbische systeem stimuleert.

Zo is moeders gezicht een bron van visuele stimulering, die de blauwdruk wordt van de programmering die later het eigen brein stimuleert tot ontwikkeling.

Hoge hoeveelheden endogene opiaten die vrijkomen, geven het gevoel dat sociale interactie prettig is en hebben een directe werking op het beloningssysteem van de subcorticale centra.

Iets later leert de baby op de arm van zijn moeder wat er in haar omgaat door samen te kijken en te wijzen naar wat ze beiden in de kamer zien.

Zo'n moment draagt bij tot de ontwikkeling van het zelf. De sensatie van het zitten op de arm, de goede gemeenschappelijke stemming, het trappelen van de beentjes of het grijpen met de handjes, de geur en stem van de moeder komen samen in de orbitofrontale kwab.

